

FOTO GEMAAKT DOOR IEMAND VAN WARM SHOWERS

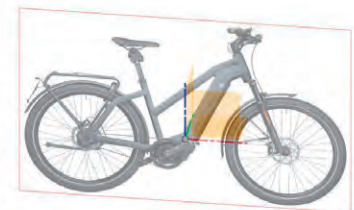
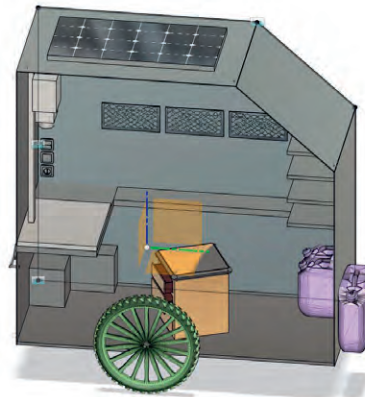
W I E S J E P E E L S

Op pad met de DOKAR

Als je op dit moment in Brabant bent, kun je een vrouw tegenkomen op een fiets met een kast op wielen. De vrouw is Wiesje Peels en zij maakt, geïnspireerd door het werk van Martien Coppens, een tocht door Brabant met haar donkere kamer-kar: de DOKAR.

tekst: Jannie de Kruijff

foto's: Wiesje Peels (tenzij anders vermeld)

Stichting Beeldmix stelt zich ten doel de ontwikkeling van film en fotografie in Nederland te stimuleren en de collecties en daaraan verwante media door historische Nederlandse fotografen levend te houden. De stichting organiseert onder andere op verschillende plaatsen De Mix Nederland-tentoonstellingen. Bij iedere tentoonstelling worden historische Nederlandse fotocollecties gebruikt als bron van inspiratie voor hedendaagse fotografen. De spannende, prikkelende en soms vertederende combinaties resulteren in een verrassende ontdekkingsreis door het Nederland van toen en nu. Bij eerdere edities zijn combinaties gemaakt van het werk van Ger Dijs (1925-2009) met Heleen Haijtema

(1980); van Neeltje Flipse-Roelse (1921-2008) met Annegien van Doorn (1982); van Ger Dekkers (1929 – 2020) met Paul Brouns (1967) en van Johannes Bernardus Schröer (1887-1957) met Harry Cock (1952). Op dit moment zijn in Gouda beelden te zien door Robert de Hartogh (1942-2022) en Khalid Amakran (1991), in de tentoonstelling *BNADEM*.

Voor de Brabantse editie, met als thema Aarde, is de bekende Brabantse fotograaf Martien Coppens (1908-1986) gekoppeld aan beeldend kunstenaar en kunsteducator Wiesje Peels (1975). Ze is opgeleid als fotograaf en heeft gestudeerd aan Sint Joost in Breda waar ze les kreeg van Martiens

▲ Slapende man in het stro op de veemarkt in 's-Hertogenbosch, circa 1950-1956.
FOTO: MARTIEN COPPENS © NEDERLANDS FOTOMUSEUM, ROTTERDAM | BRABANT-COLLECTIE, TILBURG UNIVERSITY

FOTO: REINOUT VAN DEN BERGH

▲ Els en Joep Coppens (zoon van Martien) nemen een kijkje in de DOKAR.

zoon Jan Coppens. Wiesje werkt aan zelf geïnitieerde fotografische projecten/publicaties, maar ook in opdracht. Voor de foto-opdracht van De Mix Nederland gaat ze in de maand mei fietsen en fotograferen. Onderweg gaat ze kamperen en haar films ontwikkelen en afdrucken. Ze zal regelmatig verslag doen op haar Instagram-pagina. Op het moment dat ik Wiesje spreek, is ze net twee dagen onderweg en heeft ze al panne. De wielen lopen aan, dus ze moet even terug naar de werkplaats voor zij haar reis kan vervolgen. "De route van mijn tocht staat nog niet helemaal vast, maar zal voornamelijk in en rond de Peel zijn. Als eerste ga ik op bezoek bij zijn zoon, Joep Coppens. Ik hoop dat Joep me meer kan vertellen over zijn vader en over vroeger, want daar ben ik heel benieuwd naar. Wie was die Martien eigenlijk? Ik ga zowel het landschap fotograferen als mensen die ik ontmoet, en gebeurtenissen. Gisteren schoot iemand mij

te hulp, omdat ik een bepaald heuveltje niet overkwam. Een aardige man, waar ik dan een portret van kan maken."

Wiesje heeft het boek *Lessen voor het oog. De fotografie van Martien Coppens* (Siebers, 2003) waar ze regelmatig in kijkt. Het is niet een foto maar waar zij meteen een klik mee voelde. "Dat kwam denk ik ook doordat andere fotografen uit die tijd, zoals Eva Besnyö, Ata Kandó en Ed van der Elsken een wat avontuurlijker leven leidden, wat je ook terugzag in hun werk: beelden uit Parijs en intieme familiefoto's. Bij Martien was het wat strenger. Hij was misschien niet iemand waar ik meteen een biertje mee zou gaan drinken. Maar ik deel wel de bezieling in zijn werk, daarom wilde ik het project graag doen. Ik weet niet hoe Martien Coppens nu naar mij zou kijken. Misschien denkt hij wel: waar ben jij mee bezig? Of hij vindt het prachtig. Ik heb geen idee hoe ik dat in moet schatten."

Toen Wiesje de foto-opdracht aannam, is ze in het archief van Martien Coppens gedoken, dat in handen is van de Brabant-Collectie en het Nederlands Fotomuseum. Ze kreeg de vrijheid om te kiezen. "Toen ik de beelden die ik had geselecteerd combineerde met mijn eigen werk, bleken er grappig genoeg, overeenkomsten te zijn." Het thema van deze Mix-editie, Aarde, vat Wiesje zowel letterlijk als figuurlijk op. "In het werk van Martien Coppens zie je veel spiritualiteit en bezinning, een soort van vroomheid ook. Dat zit ook in mijn eigen zwart-wit werk *Nest*, wat ik de laatste jaren samen met mijn dochter Trijntje Keijser, zoon Lytse Keijser en anderen in de familiekring aan het maken ben. Ik heb toen bedacht dat ik een reis zou gaan maken, in langzaam tempo, om ook zelf weer te aarden. Je hoort dat ook van mensen die de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella lopen, dat ze meer connectie krijgen met de aarde, doordat ze langzaam en met een

soort van bezinning hun route gaan. Analoog fotografie heeft natuurlijk ook dat langzame: de aandacht en de concentratie. Daarin ligt de spirituele connectie die Martien maakte met dat thema Aarde, maar ook werkte hij er letterlijk mee: je vindt veel landschappen en veel beelden van grove boomstronken in de Peel. En Aarde is ook de grond waar je op loopt, of waar met je handen in graaft."

Op het idee van de DOKAR kwam Wiesje al eerder. Ze fietst veel met haar partner, Reinout van den Bergh, ook fotograaf. Als ze vrij zijn, springen ze op de fiets met de campingspullen achterop. "Wij waren al een tijdje aan het nadenken en filosoferen of we het fietsen met een fotoproject zouden kunnen combineren. Op een gegeven moment dacht ik: ik zou wel een klein dokaatje achter mijn fiets willen hebben, en ik maakte er een tekeningetje

van. Dat zou toch te gek zijn, dat je gewoon je werkplaats meeneemt. En dan noem je dat een doka, kar of *dokar*, dat woord bleef in mijn hoofd zitten. Toen ik gevraagd werd voor dit project, dacht ik: de tocht die ik ga maken is een soort van ode aan Martien, en dan zou het eigenlijk best gaaf zijn om het met zo'n karretje te doen. Misschien moet ik het gewoon proberen te gaan maken. Ook wel als experiment."

Samen met een vriend maakte Peels het ontwerp voor de DOKAR. Het moest zo simpel mogelijk worden, maar wel werkbaar zijn als doka. Zo zijn bijvoorbeeld de ontwikkel-, stop- en fixeerbakken, die normaal van links naar rechts naast elkaar staan, in een ladenkast geplaatst, waarbij je eerst het bovenste laadje uitschuift en vervolgens naar beneden werkt. Hierdoor is er weer ruimte gewonnen. "De kar is wel iets

te hoog geworden", vindt Wiesje. "Ik heb me denk ik zo'n tien centimeter in de hoogte en tien centimeter in de breedte verrekend. Je kunt er wel rechtop in staan, dat is echt luxe." Alles bij elkaar heeft het zo'n vier weken geduurd om de DOKAR te bouwen." Via een campagne op voordekunst.nl heeft Wiesje tienduizend euro weten binnen te halen voor het project. "Echt fantastisch. Ik heb enorm gegokt, want op het moment dat de crowdfunding van start ging, begon ik ook direct met het bouwen van de DOKAR. Ik heb alles voorgeschoten met het idee dat dit gewoon moet lukken, anders heb ik wel een probleem. Dat geld is echt wel nodig, want naast de DOKAR heb ik natuurlijk ook de reis en al het materiaal; analoog fotograferen is gewoon duur. Ik fotografeer graag op formaat 6x7, maar voor dit project heb ik bewust gekozen om op kleinbeeld te werken, anders zou het nog duurder worden.

Het is lekker dat ik door kan schieten, want je weet niet wat je allemaal tegenkomt. Ik moet ook weer een beetje oefenen met analoog. Het is toch echt weer terug naar de basics, radiootje aan en gaan in het donker. Ik ben zo benieuwd of het allemaal gaat lukken. Nu ben ik nog erg onzeker, gisteren stond ik echt te trillen. Ik moet nog erg wennen aan het fietsen. De kar is best groot en heeft flink wat gewicht. Het is echt een fysieke en mentale uitdaging. Dus ik ben erg aan het opletten: wat kan wel, wat kan niet, hoe breed ben ik, hoe staat de wind. Ik moet me er nog vertrouwd mee maken, want hij is me wel een beetje meester. Als dat wat gewoner wordt, dan rolt het letterlijk."

Peels heeft al veel bekijks met haar DOKAR. "Ik moet de hele tijd in mezelf lachen, het lijkt op een soort circus. Mensen willen weten wat het is, dus ik ben ook veel in gesprek en ze mogen natuurlijk een kijkje in de kar nemen. Hij is zo mooi geworden. Op de buitenkant is een foto in negatief geprint die ik gemaakt heb van een bevroren ven in de Peel, met allemaal bevroren luchtballen. In de binnenkant van de kar is de foto positief geprint. Het ziet er heel spannend uit." Ze heeft ook al haar eerste foto's gemaakt. Wanneer ze tien tot vijftien rolletjes volgeschoten heeft doet ze een ontwikkelronde. Als het slecht weer is, dan ga je toch minder

rondfietsen en dan kan ik lekker in mijn karretje zitten. Ik heb ook nog het idee om een gaatje in de wand van de kar te boren en er zo een camera obscura van te maken. Maar ik weet nog niet of dat gaat werken."

De selectie foto's van Martien heeft ze op A5 geprint. Die gaan mee op haar tocht, als een soort van relikwieën. Ze voelt zich inmiddels met Coppens verbonden. "Dat vind ik heel bijzonder, dat is echt zo gegroeid. Dat die beelden zo belangrijk worden en in je kruipen. Deze selectie is erg vanuit mijn onderbuik tot stand gekomen. Martien maakte in 1983 het boek *Zelfportretten in 117 foto's*. Dat zijn geen letterlijke zelfportretten, maar hij heeft zichzelf gespiegeld in zijn foto's. Dat boek gaat eigenlijk over de levensloop van geboorte tot graf, en daar voel ik een grote verwantschap mee. Hij heeft hele universele thema's vertaald, maar eigenlijk is het een zelfportret. Dat gegeven houdt ik in mijn achterhoofd, om via beelden te laten zien wat er met mijzelf gebeurt tijdens dit project. Dat zal gaan van euforie tot tranen aan toe denk ik, van 'waar ben ik aan begonnen'. Ik vind het mooi om die verschillende stemmingen proberen te reflecteren in mijn foto's. En ze vervolgens te combineren met die innerlijke reflectie van Coppens. Ik ben heel benieuwd of dat me dat gaat lukken." ●

De tentoonstelling De Mix Nederland – Aarde, met het resultaat van de reis van Wiesje Peels samen met de werken van Martien Coppens, zal vanaf 1 september te zien zijn op NS-station Tilburg Universiteit, op het universiteitsterrein van Tilburg University en binnen in één van de Universiteitsgebouwen.

@dokar_beeldmix
demixfotoprojecten.nl